

PIENIO

OSRODEK
BRAMA
GRODZKA

TEATR NN

PIENIŃ

Historia
jednego
życia

Miejsce, które widać na sąsiedniej fotografii znajduje się w samym centrum Lublina.

Nie wyróżnia się niczym szczególnym
i nie zwraca na siebie żadnej uwagi.

W maju 1939 roku właśnie tu na chwilę stanął
mały żydowski chłopczyk Henio Żytomirski.

Ktoś zrobił mu zdjęcie. Zdjęcie ocalało.
Ta książeczka opowiada historię Henia.

Tomasz Pietrasiewicz

2005

1933

25 marca w Lublinie urodził się Henio Żytomirski.
Rodzice: Samuel Żytomirski i Sara z domu Oksman.
Miejsce zamieszkania: Lublin, ul. Szewska 3.

1934

Henio
ma roczek.

25 marca,
drugie
urodziny
Henia.

1935

1936

Henio ma trzy lata.

1937

Henio ma cztery lata.

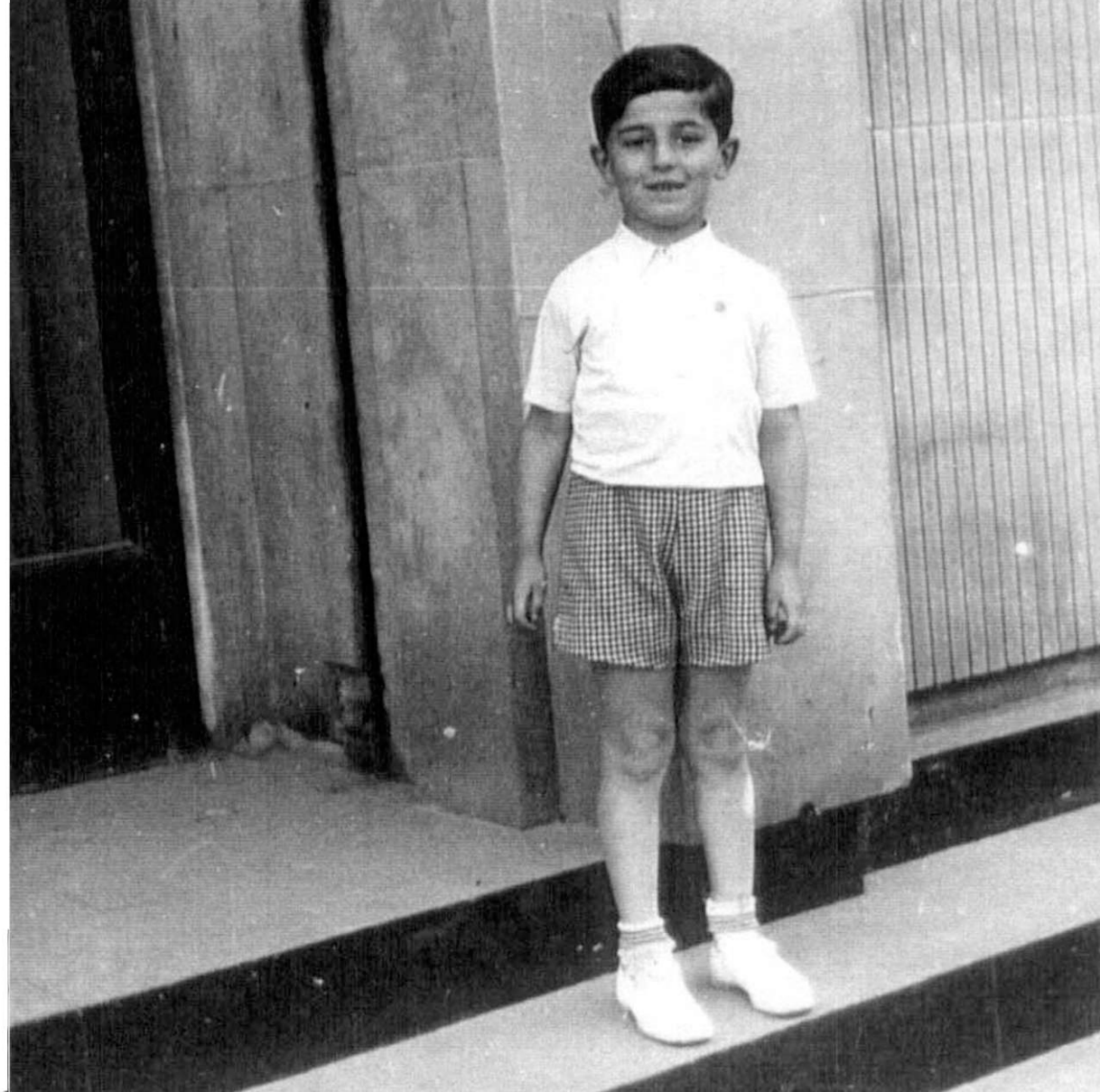
1938

Henio ma pięć lat.

Henio ma
sześć lat.
Wkrótce ma
rozpocząć
naukę
w szkole.

1939

1939

1941

24 marca okupacyjne władze niemieckie ogłaszają zarządzenia o utworzeniu getta na Podzamczu: "Ze względu na dobro publiczne zostaje z natychmiastową mocą utworzona zamknięta dzielnica mieszkaniowa (getto).

We wspomnianej dzielnicy winni zamieszkać wszyscy osiadli w Lublinie Żydzi.

Ludności żydowskiej zabroniony jest stały pobyt poza gettem.

Żydzi mieszkający poza gettem powinni osiedlić się w nim w terminie do 15 kwietnia 1941 r."

Pod koniec marca zgodnie z zarządzeniem o utworzeniu getta rodzina Żytomirskich przenosi się z ul. Szewskiej 3 na ul. Kowalską 11.

1942

16 marca rozpoczyna się likwidacja getta lubelskiego. Jest to początek tzw. "Akcji Reinhard" zmierzającej do "ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej" na terenie Generalnej Guberni.

Getto obstawiono posterunkami SS

i policji niemieckiej a Żydów

spędzono na plac przy ulicy Targowej.

Tam przeprowadzano selekcję. Chorych

i niedołącznych zabijano na miejscu.

Pozostałych przy życiu poprowadzono

i załadowano do wagonów towarowych

stojących przy bocznicy kolejowej. Wywieziono

ich do obozów zagłady - głównie do Bełżca i Treblinki.

16 kwietnia utworzenie nowego getta na osiedlu Majdan Tatarski.

Przesiedlono tam ocalałe resztki ludności żydowskiej z getta na Podzamczu,

w tym również Henia i jego rodziców.

9 listopada ostateczna likwidacja getta na Majdanie Tatarskim.

Około 3000 osób poprowadzono na Majdanek. Wśród nich był prawdopodobnie Henio.

Po selekcji kobiety, dzieci oraz starcy zostali skierowani do komory gazowej.

HENIO

Tak
zginął
Henio
Żytomirski.

1 9 3 3 - 1 9 4 2

ANKIETA

byłego więźnia Majdanka

1. Nazwisko i imię w obozie Henio(Chaim) Żytomirski
2. Numer w obozie na Majdanku -
3. Data i miejsce urodzenia 25 marca 1933, Lublin
4. Narodowość żydowska
5. Wykształcenie przed aresztowaniem dziecko
6. Zawód przed aresztowaniem dziecko
7. Miejsce zamieszkania przed aresztowaniem Lublin, ul. Szewska 3 do 1941 r.,
Getta w Lublinie: ul. Kowalska 11 i na Majdanie Tatarskim
8. Data i miejsce aresztowania 9.11.1942 likwidacja Getta na Majdanie
Tatarskim w Lublinie
9. Powód i sposób aresztowania narodowość żydowska
10. Ile osób wówczas aresztowano i osadzono w obozie i ilu z nich ocalało?
ok, 3000 osób,
11. Gdzie był więziony i jak długo przed wysłaniem na Majdankę?
od 1941 roku w
gettach na terenie Lublina
12. Data przybycia na Majdankę. W jaki sposób przywieziony – liczebność i warunki trans-
portu? 9.11.1942 likwidacja Getta na Majdanie Tatarskim w Lublinie
Ludność z getta - około 3000 osób - pędzono pieszo przez 5 km do
oboza.
13. Na którym polu i w którym baraku przebywał na Majdanku? został uśmiercony razem
z innymi dziećmi, kobietami i starcami w komorze gazowej zaraz po
przybyciu do obozu

18. Czy posiada dokumenty lub spisane wspomnienia związane z obozem (wymienić jakie)?

korespondencja ojca Henia - Szmuela z rodziną

19. Aktualne nazwisko, zawód i adres

20. Jeżeli zginął, podać kiedy, gdzie, w jakich okolicznościach i jaką drogą uzyskano wia-

domość o śmierci? relacje rodziny Henia, szczególnie p. Netty Avidar,
rekonstrukcja faktów przeprowadzona przez historyka Roberta Kuwałka;
został uśmiercony razem z innymi dziećmi i starcami w komorze gazowej
zaraz po przybyciu do obozu,

21. Przy wypełnianiu ankiety w zastępstwie b. więźnia prosimy o podanie nazwiska

imienia, adresu i stosunku pokrewieństwa Marta Grudzińska, pracownik
"Ośrodka Brama Grodzka - Teatr NN"

22. Nazwiska innych osób b. więźniów Majdanka. Podać ich dane personalne, czy zginęli

w obozie oraz, jeżeli żyją, ich adresy Ojciec Henia - Szmuel Żytomirski,
zginął 3.11.1943 roku

W uzupełnieniu ankiety prosimy o podanie danych dotyczących funkcjonowania obozu
na Majdanku. Sposobu uśmiercania więźniów, systemu kar, szykan i tortur, niewolniczej
pracy, szpitala obozowego, numeracji i oznaczenia więźniów, składu narodowościowego,
pomocy uzyskanej z zewnątrz, form ruchu oporu więźniów itp.

Lublin, dnia 20.03 192003r.

Grudzińska Marta
podpis wypełniającego

PAŃSTWOWE MUZEUM
NA MAJDANKU
ARCHIWUM
20-325 LUBLIN

OŚRODEK
BRAMA
GRODZKA

TEATR NN

© Copyright by Tomasz Pietrasiewicz

© Copyright by Małgorzata Rybicka

autor: Tomasz Pietrasiewicz

Opracowanie graficzne :

Małgorzata Rybicka

Lublin 2005

ISBN 83-912837-4-7

Druk:

Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie

Od dnia 19 maja
czynna jest na terenie
Państwowego Muzeum na Majdanku
wystawa "Elementarz"
Tomasza Pietrasiewicza
poświęcona dzieciom
z tego obozu.

Na wystawie opowiedziana jest
również historia
Henia Żytomirskiego.

Wydawnictwo współfinansowane
przez Biuro Promocji Miasta Lublina
Za pomoc w realizacji wydawnictwa

serdecznie dziękujemy
Panu Prezydentowi Andrzejowi Pruszkowskiemu

2003

